

STANDPUNT

Verwachte houding van de advocaat die wordt opgeroepen naar aanleiding van het verhoor van een niet-aangehouden minderjarige verdachte (Salduz III)

Zoals bericht in *OrdeExpress* d.d. 3 augustus 2017¹ richtte de Orde van Vlaamse Balies in de week van 31 juli 2017 een schrijven aan het College van procureurs-generaal met een dringend verzoek tot onmiddellijke intrekking van een nota die de politie een nieuwe werkwijze aanbeveelt voor het verhoren van minderjarige verdachten. De nota, die op 29 juni 2017 door het College van procureurs-generaal werd goedgekeurd, laat minderjarigen o.m. toe om, na vertrouwelijk overleg met een advocaat, afstand te doen van hun recht op bijstand tijdens het verhoor op voorwaarde dat de advocaat die het overleg verzorgd heeft, daarmee instemt.

Deze tekst strekt ertoe de Vlaamse advocatuur enerzijds te informeren over de stand van zaken in dit dossier en anderzijds te verduidelijken welke houding verwacht wordt van iedere advocaat die wordt opgeroepen naar aanleiding van het verhoor van een niet-aangehouden minderjarige verdachte (Salduz III).

1. Stand van zaken

Op dinsdag 29 augustus 2017 ontving de Orde van Vlaamse Balies een antwoord van het College van procureurs-generaal. Het College is niet bereid om de nota in te trekken en blijft bij zijn standpunt dat art. 47, §3, tweede lid Sv. alleen het voorafgaand overleg met een advocaat verplicht stelt. De OVB blijft van haar kant overtuigd van haar stelling dat de nota een onwettige en praktisch ontoepasbare regeling voorschrijft, zoals geargumenteed in haar standpunt d.d. 2 augustus 2017².

Wat de onwettigheid van de regeling betreft, antwoordt het College niet op het argument van de OVB dat de wetgever, in de memorie van toelichting bij het wetsontwerp 'Salduz +', uitdrukkelijk

¹ ORDE VAN VLAAMSE BALIES, "OVB eist onmiddellijke intrekking omzendbrief die de rechten van minderjarige verdachten schendt", *OrdeExpress* 2017, jg. 12, afl. 14, 3 augustus 2017, <http://www.ordeexpress.be/artikel/147/2007/ovb-eist-onmiddellijke-intrekking-omzendbrief-die-de-rechten-van-minderjarige-v>.

² ORDE VAN VLAAMSE BALIES, "Standpunt: Minderjarige verdachten genieten een onvoorwaardelijk recht op toegang tot een advocaat, zonder mogelijkheid van afstand", 2 augustus 2017, <http://www.ordeexpress.be/UserFiles/ArtikelDocumenten/Bijlage%20-%20Standpunt%20OVB%20-%20Minderjarige%20verdachten%20genieten%20een%20onvoorwaardelijk%20recht%20op%20toegang%20tot%20OVB%20advocaat.pdf>.

te kennen heeft gegeven dat “[d]e mogelijkheid om afstand te doen voor minderjarigen ouder dan zestien jaar na een vertrouwelijk overleg met een advocaat via de permanentiedienst, [...] in het wetsontwerp [...] niet [wordt] behouden”³. Het is precies daarom dat art. 47bis, §3, tweede lid, tweede zin Sv. voorschrijft dat, wanneer de minderjarige zich zonder advocaat aanmeldt voor verhoor, contact wordt opgenomen met de permanentiedienst “[t]eneinde de door [de minderjarige] gekozen advocaat te contacteren en door deze bijgestaan te worden tijdens het verhoor”. Aldus bepaalt de wet wel degelijk dat het verhoor niet kan doorgaan zonder bijstand van een advocaat.

Wat de praktische ontoepasbaarheid van de regeling betreft, stelt het College dat de wijzigingen in de Salduz-webapplicatie die in punt B van de nota worden aangehaald, sinds 12 juli 2017 operationeel zouden zijn. De OVB beheert de webapplicatie, in samenwerking met de OBFG, en verduidelijkt nogmaals dat dat niet het geval is. De webapplicatie laat niet toe om een Salduz-nummer te genereren voor het verhoor van een minderjarige verdachte zonder automatisch onmiddellijk een advocaat te contacteren. De OVB brengt bovendien opnieuw in herinnering dat niet iedere advocaat die een minderjarige bijstaat, dat doet in het kader van de kosteloze tweedelijnsbijstand, zodat ook bij het BJB de traceerbaarheid van de door de advocaat meegeede informatie niet gegarandeerd is.

Ten slotte blijft de OVB bij haar standpunt dat het overhandigen van een formulier met vragenlijst eveneens als een verhoor moet worden aangemerkt. Er anders over oordelen, zou een te eenvoudige omzeiling toelaten van de wettelijke waarborgen door het verhoor eenvoudigweg schriftelijk te laten plaatsvinden. Minderjarigen vanaf de leeftijd van veertien jaar zijn niet in staat om zelfstandig zulke verklaringen af te leggen, ongeacht of zij mondeling of schriftelijk gebeuren, en zelfs wanneer zij er uitdrukkelijk op worden gewezen dat zij het recht hebben om een beroep te doen op een advocaat.

De OVB stelt samen met het College vast dat het haar standpunten niet blijkt te delen. In de loop van de maand oktober 2017 zal een ontmoeting georganiseerd worden tussen vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie en een delegatie van de OVB en OBFG. De OVB zal op die gelegenheid nogmaals haar standpunt verdedigen en haar bezorgdheden nader toelichten. Zij hoopt op begrip van de nieuwe voorzitter van het College en benadrukt de in het verleden steeds constructieve samenwerking tussen de OVB en de magistratuur.

2. Verwachte houding van de advocaat

In de tussentijd is de OVB van oordeel dat het Openbaar Ministerie van de advocatuur niet kan verwachten dat zij haar medewerking verleent tot het organiseren van een onwettig verhoor. De OVB verzoekt dan ook alle advocaten om zich te verzetten tegen de werkwijze die in de nota is opgenomen. Een permanentieadvocaat die wordt opgeroepen naar aanleiding van het verhoor van een minderjarige verdachte en die die oproep aanvaardt, kan zijn minderjarige cliënt niet wettig adviseren om afstand te doen van de bijstand tijdens het verhoor, ook niet wanneer de minderjarige niet van zijn vrijheid beroofd is.

³ Wetsontwerp betreffende bepaalde rechten van personen die worden verhoord, *Parl.St.* Kamer 2015-16, nr. 54-2030/001, 52-53.

Dat geldt zowel voor de advocaat die 'online' door de Salduz-webapplicatie wordt opgeroepen als voor de advocaat die 'offline' door het Bureau voor Juridische Bijstand aan de minderjarige verdachte wordt toegevoegd. De advocaat die, nadat hij een oproep van de Salduz-webapplicatie aanvaard heeft of door het BJB is toegevoegd aan een minderjarige verdachte, aan die verdachte adviseert om afstand te doen van de bijstand tijdens het verhoor en aan de minderjarige en/of de politie meedeelt dat hij niet ter plaatse zal komen om de minderjarige ook tijdens het verhoor bij te staan, dreigt zich schuldig te maken aan een deontologische tekortkoming die desgevallend aanleiding kan geven tot een tuchtsanctie en eventueel tot schrapping van de Salduz-permanentielijst.

Dat is zelfs het geval wanneer de advocaat voorafgaand aan het verhoor, per telefoon of in persoon, uitvoerig vertrouwelijk overleg zou hebben gepleegd met zijn minderjarige cliënt. Minderjarige verdachten genieten altijd een wettelijk gewaarborgd onvoorwaardelijk recht op bijstand van een advocaat tijdens het verhoor, zonder mogelijkheid van afstand. De advocaat die die afstand toch toelaat, geeft daarmee toestemming tot een onwettig verhoor en staat zijn cliënt niet naar behoren bij.

Studiedienst van de Orde van Vlaamse Balies⁴
6 september 2017

Stafhouder Erik Schellingen
Bestuurder Salduz

⁴ Voor meer informatie: thomas.incalza@ordevanvlaamsebalies.be.

